

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S. V.**, zastúpeného JUDr. A. Š., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v B., proti žalovanej **S. M.**, bývajúcej v B., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Z. M., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v B., **o splnenie povinnosti zaplatiť 2 348,74 eur s príslušenstvom**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 8 C 82/2003, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2006 sp.zn. 4 Co 407/05, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2006 sp.zn. 4 Co 407/05 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV (súd prvého stupňa) rozsudkom z 10. mája 2005 č.k. 8 C 82/03-95 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi, na jeho účet v banke, sumu 40 316,30 Sk (1 338,25 eur). Žalobu vo zvyšku (príslušenstva pohľadávky) zamietol. Žalovanej uložil aj povinnosť zaplatiť žalobcovi, na účet jeho zástupkyne, náhradu trov konania v sume 16 996,-- Sk (564,16 eur).

Proti rozsudku súdu prvého stupňa účastníci podali odvolanie; žalobca ho napadol v jeho zamietajúcej časti a žalovaná v časti o trovách konania.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením z 30. júna 2006 sp.zn. 4 Co 407/05 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 40 316,30 Sk (1 338,25 eur) spolu s 13 %-ným úrokom z omeškania od 14. februára 2003; vo zvyšku príslušenstva pohľadávky a v časti o trovách konania rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Na odôvodnenie dovolania uviedla, že odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcu napriek tomu, že jeho zástupkyňa „v konaní odvolacieho súdu nemala spôsobilosť byť účastníkom konania ani procesnú spôsobilosť na riadne zastupovanie“. Odvolanie totiž podala zástupkyňa v rozpore s rozhodnutím žalobcu z augusta 2005, že proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolanie nepodá. Zástupkyňa žalobcu „nemala v uvedenom kontexte udelené splnomocnenie byť účastníkom konania a nemala procesnú spôsobilosť na riadne zastupovanie“.

Žalobca navrhol dovolanie žalovanej zamietnuť. Okrem iného uviedol, že ním zvolená zástupkyňa mala plnomocenstvo pre celé konanie, ktoré nebolo nijak obmedzené, a ktoré zaniklo až vykonaním úkonov, na ktoré bolo udelené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania, ktorá je v dovolacom konaní zastúpená advokátom [§ 240 ods. 1 a § 241 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (O.s.p.)], po prejednaní veci bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže dovolanie žalovanej smeruje proti uzneseniu (§ 243a ods. 3 O.s.p.), dospel k záveru, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu treba zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Dovolací súd je povinný vždy skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods.1 druhá veta O.s.p.). Podľa ustanovenia § 237 O.s.p. totiž dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je pritom predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je

významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je takouto vadou skutočne postihnuté.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté jednou z týchto väd, a to vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom).

Podľa § 223 O.s.p. odvolací súd rozhoduje rozsudkom, ak potvrdzuje alebo mení rozsudok; inak rozhoduje uznesením.

Zo zmyslu a obsahu v tomto normatívnom texte použitých slov a nimi utvárajanej vety (z jazykového výkladu normy) vyplýva, že pokiaľ ide o formu jeho rozhodnutia, odvolací súd rozhoduje rozsudkom aj uznesením. Rozsudkom rozhoduje o odvolaniach smerujúcich proti rozsudkom, ktoré sú potvrdené alebo zmenené (hoci len sčasti). V ostatných prípadoch odvolací súd rozhoduje uznesením. Citovaná norma neustanovuje žiadnu výnimku z tohto normatívu, a to ani v prípade, že predmetom odvolacieho konania sa stal iba úrok z omeškania alebo jeho zročnosť.

Nie je možné sa prikloniť ani k prípadnému záveru, že by rozhodnutie súdu prvého stupňa malo v časti o príslušenstve pohľadávky, ktorá časť bola iba napadnutá odvolaním, povahu uznesenia.

Podľa § 167 ods. 1 O.s.p., ak zákon neustanovuje inak, rozhoduje súd uznesením. Uznesením sa rozhoduje najmä o podmienkach konania, o zastavení alebo prerušení konania, o odmietnutí návrhu na začatie konania, o zmene návrhu, o späťvzatí návrhu, o zmieri, o trovách konania, ako aj o veciach, ktoré sa týkajú vedenia konania.

Súd teda rozhoduje uznesením vtedy, ak zákon neustanovuje inak (rozhodovanie rozsudkom, platobným rozkazom, osvedčením o dedičstve, opatrením) alebo ak zákon priamo a výslovne predpisuje, že súd rozhoduje vo veci samej uznesením. Vo veci samej sa uznesením rozhoduje vo volebnom súdnictve (§ 250z a nasl. O.s.p.), v konaní o dedičstve, v konaní o výkone rozhodnutia, v súdnom exekučnom konaní a pod. Zo žiadneho z procesných ustanovení nevyplýva, že by sa uznesením rozhodovalo aj o príslušenstve pohľadávky.

Súd prvého stupňa rozhodol rozsudkom. Ak teda odvolací súd ho v napadnutej časti zmenil tak, že žalobe na splnenie povinnosti zaplatiť aj úrok z omeškania sčasti vyhovel, mal rozhodnúť tiež rozsudkom. Pokiaľ tak nekonal zaťažil svoje konanie vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. pretože účastníkom odňal právo zúčastniť sa na verejnom vyhlásení rozsudku (§ 156 ods. 1 O.s.p.).

Ústavná požiadavka vyhlásiť rozsudok súdu verejne, zakotvená v čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej iba „ústava“), vychádza z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, preto jej podstata a účel sa nemôže zásadne odlišovať od definície podanej v kontexte týchto zmlúv, napr. Európskym súdom pre ľudské práva.

Ústava zaručuje nie teoretické a iluzórne práva, ale konkrétne a účinné, preto požiadavku verejného vyhlásenia rozsudku možno považovať za splnenú len vtedy, ak má verejnosť možnosť získať informácie o dátume a mieste vyhlásenia rozsudku tak, aby pri takomto zverejnení mohol byť prítomný ktokoľvek, kto má o to záujem, pričom vo vzťahu k účastníkom konania sa musí vychádzať z prezumpcie tohto záujmu (porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 5/02).

Verejnosť konania patrí k ústavným procesným zárukám práva na súdnu a inú právnu ochranu. Princíp verejnosti však nie je absolútnym (verejnosť možno výnimočne vylúčiť v prípadoch ustanovených zákonom – porovnaj čl. 48 ods. 2 druhá veta ústavy); výnimky z tohto princípu sa ale vzťahujú na súdne pojednávanie (prerokovanie), nie však na vyhlásenie rozsudku. Povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku je bezvýnimočná. Verejné vyhlásenie rozsudku súvisí s povinnosťou všeobecného súdu upovedomiť o tom účastníkov konania (v danom prípade dodržaním postupu podľa § 156 ods. 3 O.s.p.). Účastník konania má právo byť prítomný na vyhlásení rozsudku súdu a len on sám môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nezúčastní. Jeho rozhodnutie nemôže ovplyvniť postup súdu pri realizácii konania v intenciách článku 142 ods. 3 ústavy. Iný postup súdu znamená porušenie ústavnosti v konaní pred ním, ktoré spočíva v porušení základného práva účastníka konania zakotveného v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s článkom 142 ods. 3 ústavy. Princíp verejného vyhlásenia rozsudku má povahu ústavného príkazu pre všeobecné súdy, podľa ktorého

v prípade, že rozhodujú vo forme rozsudku, sú povinné tieto rozsudky vyhlasovať vždy verejne. Ide tu o ústavnú záruku, že všeobecné súdy, ako štátne orgány, nemôžu obmedziť právne postavenie účastníkov v konaní pred nimi, ktoré postavenie im má poskytnúť možnosť verejne sa oboznámiť s obsahom rozsudku a s jeho odôvodnením (právo na aktívne, faktické, pozitívne konanie štátu, ktoré má základ v ústave a jej princípoch).

Verejné vyhlásenie rozsudku nie je len formálny a samoúčelný úkon. Jeho podstata má zásadný význam a spája sa s viacerými procesnoprávnymi dôsledkami. Vyhlásením rozsudku konanie nekončí a ešte aj pri verejnom vyhlasovaní majú účastníci konania procesné práva a povinnosti. Ide tu o úkon súdu, ktorý je z hľadiska vecného, časového, miestneho a personálneho neopakovateľný a nezameniteľný s iným úkonom súdu. Z hľadiska vecného ide o to, že pri verejnom vyhlásení rozsudku má účastník, ak boli dodržané podmienky oznámenia vyhlásenia tohto rozsudku, možnosť uplatniť procesné práva smerujúce k ochrane pred „tajnou justíciou“ vymykajúcou sa kontrole verejnosti a tiež práva zabezpečujúce účastníkovi možnosť kontroly súdu. Obsahom procesného oprávnenia účastníka pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený (to má význam z hľadiska účastníkovej vedomosti, či je súd rozsudkom viazaný, a ak áno, akým rozsudkom – akými konkrétnymi výrokmi – je viazaný). Nezanedbateľným je tiež procesné oprávnenie účastníka preveriť, či súd vyhlásil rozsudok na oznámenom mieste a v oznámenom čase (hľadisko miestne a časové). Neprehliadnuteľným oprávnením účastníka je aj jeho právo preveriť (zistiť), v akom zložení (hľadisko personálne) súd vyhlásil rozsudok (porovnaj v tejto spojitosti najmä § 237 písm. g/ O.s.p.) a s akým odôvodnením (hľadisko vecné). Procesný nedostatok odvolacieho súdu vo vzťahu k tomuto úkonu (nenaplnenie ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p.), v dôsledku ktorého sa poprie samotná podstata verejného vyhlásenia rozsudku (keďže sa neoznámí čas a miesto jeho vyhlásenia), je z procesného hľadiska nenapraviteľný (nedá sa nijako konvalidovať).

Odvolací súd vychádzajúc z nesprávneho záveru, že v predmetnej veci sa rozhoduje uznesením, nezachoval potom zákonom stanovený postup, t.j. oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku. To malo za následok predovšetkým znemožnenie samotnej účasti žalovanej na verejnom vyhlásení rozsudku – verejnom oboznamovaní súdu o tom, ako rozhodol (aké konkrétne výroky vyslovil) a z akých dôvodov. Tento nesprávny procesný postup odvolacieho súdu mal pre žalovanú ďalší negatívny procesný dôsledok v tom zmysle, že odvolací súd jej nevytvoril procesnú možnosť kontroly, či jednotlivé výroky rozhodnutia, ktoré jej bolo doručené v písomnom vyhotovení, sú v plnom rozsahu totožné s verejne

vyhlásenými výrokmi, a či snáď neboli prípadne dodatočne zmenené (podľa § 156 ods. 4 O.s.p. je totiž súd viazaný vyhláseným rozsudkom a vyhlásený rozsudok nemôže zmeniť, i keby si neskôr uvedomil, že rozhodol nesprávne). Odvolací súd teda uvedeným chybným procesným postupom (nedošlo k oznámeniu miesta a času vyhlásenia rozsudku v zmysle cit. § 156 ods. 3 O.s.p.) nevytvoril žalovanej (ani žalobcovi) zákonom predpokladanú procesnú možnosť účasti na verejnom vyhlásení napadnutého rozsudku.

Nedodržanie postupu oznámenia času a miesta vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu znamená z pohľadu spomenutých kontrolných a ochranných oprávnení účastníka toľko, že korekciu porušených procesných práv účastníka možno v dovolacom konaní docieľiť len zrušením takéhoto rozsudku, ako rozsudku zaťaženého vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu má uvedenú vadu, je dovolanie žalovanej proti nemu nielen prípustné, ale aj dôvodné, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť správne. Dovolací súd preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 243b ods. 2 O.s.p.

K dôvodom žalovanou uvádzaným v dovolaní dovolací súd poznamenáva, že tieto nie sú opodstatnené a vychádzajú z nesprávneho výkladu procesných ustanovení.

Podľa obsahu dovolania (zástupkyňa žalobcu „nemala v uvedenom kontexte udelené splnomocnenie byť účastníkom konania a nemala procesnú spôsobilosť na riadne zastupovanie“) žalovaná namieta vadu konania v zmysle ustanovení § 237 písm. b/ a c/ O.s.p. (ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania a účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený).

Z hľadiska naplnenia skutkovej podstaty dovolacieho dôvodu uvedeného v § 237 písm. b/ O.s.p. nie je rozhodujúce, či osoba, ktorá podala opravný prostriedok, bola na tento opravný prostriedok oprávnená, ale otázka spôsobilosti byť účastníkom konania, ktorú kategóriu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Je teda zrejmé, že predpokladom byť účastníkom konania je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti, ktorú vlastnosť právnická osoba, žalobca – S.S. nepochybne má (§ 18 ods. 1 a 2 písm. d/ Občianskeho zákonníka v spojení s § 7 ods. 1

zákona č. 182/1993 Z.z.). Rovnako má túto spôsobilosť i jeho zástupkyňa, ako žijúca fyzická osoba (§ 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Advokátka JUDr. A. Š. zastupovala žalobcu na základe plnomocenstva zo 17. júna 2002, ktoré nebolo možné obmedziť (§ 25 ods. 1 O.s.p.). Advokát, ktorý zastupuje účastníka konania na základe plnej moci udelenej pre celé konanie, je oprávnený robiť všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť sám účastník, vrátane tých procesných úkonov, ku ktorým nebol účastníkom výslovne zmocnený. Vnútorne obmedzenia (pokyny, príkazy, zákazy), ktoré si účastník konania s týmto zástupcom dojednal, preto nemajú voči súdu a ostatným účastníkom konania žiadne účinky. Nie je preto opodstatnená dovolacia námietka žalovanej, že odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcu napriek tomu, že jeho zástupkyňa „v konaní odvolacieho súdu nemala spôsobilosť byť účastníkom konania ani procesnú spôsobilosť na riadne zastupovanie“, pretože odvolanie podala zástupkyňa v rozpore s rozhodnutím žalobcu z augusta 2005, že proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolanie sa nepodá.

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. októbra 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová